

Sevgili Anneler Babalar; Çorlu Rehberlik ve Araştırma Merkezi Psikolojik Danışmanlarının Sizlere Bir Mektubu Var

Sevgili Veliler,

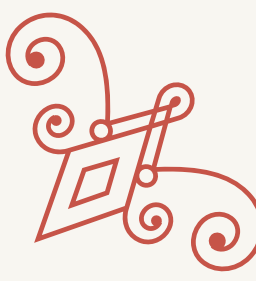
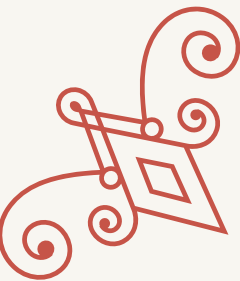
Anne-baba olarak çocuklarınızı yetiştirirken onlar için en doğru olanı yapmak ve geleceğe en iyi şekilde hazırlamak istersiniz her anne baba gibi. Ama her anne baba farklı yöntemlerle çocuğunu yetiştirir. Bizler için uygun olan tutumlar çocuk için doğru olmayabilir. Çocukların kişilik gelişimleri okul öncesi döneme kadar genel anlamda oluşur. Burada sergileyeceğimiz tutumlar çocuğun kişilik gelişimi için çok önemlidir.

Bizler anne-baba olarak çocuğumuza nasıl bir tutum sergilersek çocuk daha mutlu, kendini gerçekleştirmiş olur? Burada bazen bizler kendi anne babalarımızın yetiştirme tarzını model alırken bazen de aksine bu tutumlardan rahatsız olduğu için tam ters bir tutum da sergileyebiliriz. Çocuklarımız dünyaya geldiği andan itibaren, ebeveynleri tarafından sevgiye, ilgiye ve ihtiyaçlarının karşılanmasına ihtiyaç duyar. Bu gereksinimler doğrultusunda biz anne-babalar kendi yetiştirilme tarzlarını, sosyal çevreden gözlemlerini ve öğrenim süresince öğrendiği bilgileri kullanarak çocuğumuzu yetiştiririz.

Bu çerçevede; çocuğun ileriki dönemlerinde olumlu davranışlar sergilemesi, olumlu benlik saygısı kazanması, geleceğe yönelik amaç belirlemesi ve bu amaçlar doğrultusunda kararlar vermesi, problem çözme becerisini kullanması, uyum ve iş birliği yeteneklerini kazanması ve kullanması gibi birçok yaşamsal önemi olan yetenek ve becerileri, ailenin çocuk yetiştirme stilleri ve tutumları ile yakından ilgilidir .

Çocuğunuzun sosyal yeterlilikleri kazanması, yetişkin ve akran modellerini taklit aracılığıyla olmaktadır. Çocuk ve anne-baba arasındaki ilişkinin niteliği, kardeş ilişkilerini de etkilemektedir. Anne babanın pozitif yaklaşımlı ve destekleyici olduğu ailede, daha fazla olumlu kardeş etkileşimi bulunmaktadır. Şimdi hadi hep beraber yaptığımız davranışlar neler doğurur, çocuğumuz üzerinde ki etkileri nelerdir bir bakalım. Mükemmeliyetçi ebeveynler aşırı eleştirel, talepkar ve genel olarak az destekleyen kişilerdir; çocuklarının davranışlarını onaylamak yerine, onları daha iyi yapmaları için zorlarlar.

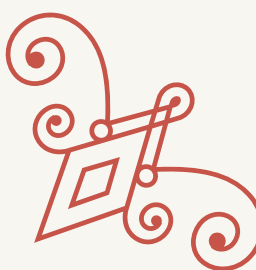
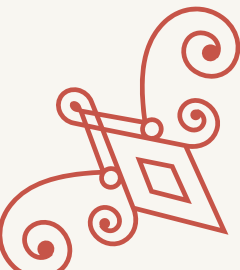
Çocuk, davranışı hiçbir zaman ebeveyninden tam onay almak için yeterli olmayacağından “yeterince iyi performans algısını” geliştiremez. Örneğin bir çocuk “sınıfta en yüksek notu ben aldım, 98 aldım” diyerek mutluluğunu ve başarısını ailesi ile paylaşırken; aile, “2 puanı nereden kaybettin” derse, çocuğa başarısızlık hissini yaşatmış olur. Bu örnekten de yola çıkarak, yaşamda başarısızlıklara odaklanmak yerine, öğrenme fırsatlarına odaklanmalıyız.

Bazen ebeveynler, açık ya da kapalı biçimde çocuklarına reddedici davranabilmektedirler. Anne babalar hırçın davranma, ilgisizlik, çocuğu terk etme ya da başka bir yere gönderme gibi tehditlerde bulunarak, çocuklarına yetersiz ve değersiz oldukları mesajını iletirler. Bu da çocukların düşük benlik saygısı ve özgüven duygusu geliştirmelerine neden olabilmektedir. Çocuğumuzu olduğu gibi kabul etmemek, başkalarıyla kıyaslamak, çocuğun yaş ve gelişim düzeyinden daha ileri beklentiler taşımak da bazı anne babaların yapmış olduğu olumsuz davranışlardır. Bu durumda çocuk isyankar, aşırı hırslı ya da çekingen, yaşamdan daha az zevk alan bir kişilik özelliği geliştirebilir. Aynı zamanda bu da onun akranlarıyla olan ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebilir.

Çok katı bir disiplin ve otorite uygulayarak çocuklarımızı aşırı baskı içinde, ancak esnek ve anlayışa dayalı bir etkileşimden uzak yetiştiren anne babalar çocukları pasif, kendi duygu ve düşüncelerini ifade edemeyen, etki altında kalan bir kişilik yapısı ya da saldırgan davranışlar gösterebilmektedirler.

Anne baba olarak aşırı koruyucu ve hoşgörölü tutumu da olumsuz etkiler yaratarak, sosyal ve duygusal gelişimde gecikmelere neden olan bir diğer yaklaşım biçimidir. Anne baba olarak çocuğu gereğinden fazla kontrol etme ve özen gösterme, çocukta bağımlılık, zayıf sorumluluk duygusu, güvensizlik, sosyalleşememe gibi özellikler ya da inatçı, aşırı otoriter, başkalarının haklarını çiğneyen kişilik özellikleri geliştirmelerine yol açabilmektedir. Çocuklarının hiçbir davranışına sınırlama getirmeyen, olumsuz davranışları bile büyük bir hoşgörü ile karşılayan anne babaların çocuklarının istek ve dürtülerini denetleyebilme yetenekleri gelişmemekte, daha bencil ve sosyal uyumları düşük olmaktadır.

Anne babaların aşırı hoş görülü tutumları çocukların yardımlaşma, paylaşma, özveride bulunma gibi sosyal davranışlar geliştirmesini engellemekte ve çocuğu grup içerisinde başkaları tarafından istenilmeyen durumuna düşürmektedir.

Anne babanın çocuğun eğitimine ilişkin görüş ayrılıkları ya da anne babanın çocuğun davranışları konusunda gösterdiği değişik davranış biçimlerinden kaynaklanabilen tutarsız davranışlar da, çocuğun ne zaman, nasıl davranması gerektiğini öğrenememesine, anne ve babasıyla veya çevresindeki kişilerle çatışmasına neden olabilmektedir. Bu bağlamda biz anne baba olarak tutarlı olmaya, çocuğun toplum kurallarına ve normlarına uygun davranışlar geliştirerek, sosyal çevreye uyum sağlamalarını kolaylaştırmalıyız.

Ebeveyn arasındaki sıklıkla tekrarlanan anlaşmazlık ve şiddetli tartışmalar çocuk üzerinde gerek aşırı koruyucu gerekse aşırı kısıtlayıcı anne baba davranışlarından çok daha yıkıcı bir etki yapmaktadır. Düşünün ki sürekli evde yaşanan gerilimli etkileşimler, çocuğun duygusal ve sosyal gelişimini derinden etkileyerek davranış sorunları geliştirmelerine neden olabilir.

Anne babalar çocuklarının sosyal ve duygusal gelişiminde uygun ve sağlıklı birer özdeşim modeli olacak şekilde davranmalı, çocuklarının yaş ve gelişim özelliklerine uygun beklentiler taşımalıdır. Anne baba ve çocuk etkileşiminde; çocuğun görüş ve düşüncelerine değer vermek, karşılıklı iletişim esnasında emir verme, uyarma, tehdit etme, yargılama, suçlama gibi iletişimi engelleyen davranışları kullanmamak son derece önemlidir. Doğan Cüceloğlu'nun dediği "Bir toplum, çocuklarına duyduğu saygı kadar uygardır."

Sevgilerimle..

